

ת"פ 34005/01/14 - מדינת ישראל נגד אמיר אלסעדי

בית משפט השלום בראשון לציון

17 יולי 2014

ת"פ 34005-01-14 מדינת ישראל נ' אלסעדי (עציר)

בפני כב' סגן הנשיאה, השופט אברהם הימן
המאשימה מדינת ישראל
נגד
הנאשם אמיר אלסעדי (עציר)

החלטה

לפני בקשה לחילוט רכב לפי סעיף 36א לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש) תשל"ג-1973, (להלן- "פקודת הסמים" או "הפקודה"). מצאתי לציין בפתח הדברים כי לאחר הדיון שהתקיים לפני ביום 13.7.14 נטלתי תיק החקירה לעיוני כהשלמה לעדות אחות הנאשם, אשר כמפורט להלן, טענה כי הרכב נשוא הבקשה בבעלותה, וכהשלמה לטיעונים ולעדוטה.

רקע דיוני

ביום 16/1/14 הוגש כנגד הנאשם כתב אישום המייחס לו עבירה של יצוא, יבוא, מסחר והספקה של סמים מסוכנים לפי סעיפים 13 ו-19א לפקודת הסמים.

בכתב האישום עתרה המאשימה להכריז על הנאשם כסוחר שמים ולחלט את הרכב, מסוג שברולט אופטרה מ.ר. 63-779-59 בהתאם לסעיף 36א(א) ולסעיף 36א(ב) לפקודת הסמים.

ביום 18/3/14 הודה הנאשם בעובדות כתב האישום והורשע בעבירה של סחר בסם מסוכן.

ביום 26/5/14 אושר הסדר טיעון, על פיו נגזר על הנאשם, בין היתר, עונש של מאסר בפועל למשך 12 חודשים. במסגרת הסדר הטיעון הסכימו הצדדים כי טיעון לעניין חילוט הרכב יישמע בנפרד. במהלך הדיון עלה מתוך דברי ב"כ הנאשם כי הרכב הנדון רשום על שמה של אחות הנאשם אשר נעצרה אף היא בגין האירוע נשוא תיק זה, ושחררה מבלי שהוגש כנגדה כתב אישום.

ב"כ הנאשם ביקש להימנע מחילוט הרכב בטענה כי אין הנאשם בעליו.

בהתאם להוראות סעיף 36א לפקודת הסמים, הוריתי על דחיית הדיון לצורך שמיעת טיעוני אחות הנאשם הטוענת לזכות ברכב, וכן על מינוי סניגור ציבורי לאחות הנאשם.

בדיון שהתקיים ביום 13/7/14 טענו הצדדים בעניין בקשת המאשימה לחילוט הרכב ואף נשמעה עמדת אחות הנאשם, הגב' פטמה אלסעדי.

טיעוני הצדדים

ב"כ המאשימה טען כי אמנם אחות הנאשם רשומה כבעליו החוקי של הרכב, אולם הרכב בו עשה הנאשם שימוש הועבר לבעלותה באופן פורמלי בלבד, שעה כי הוא למעשה בבעלות הנאשם אשר הורשע בעבירה של סחר בסמים קשים, והרישום הפורמלי נעשה על מנת להתחמק מעיקולים וחובות נוספים שהוטלו עליו כמו גם מחילוטו. ב"כ המאשימה הפנה להודעת הנאשם שבתיק החקירה מיום 16/1/14. לטענתו יש ליתן הדעת גם למעורבותה של אחות הנאשם באירוע אשר אף נחקרה, ולסתירות שהתגלו בעדותה, באופן המבסס את הטענה כי הרכב שימש לביצוע העבירה בה הורשע הנאשם והפוגם בטענתה לבעלותה ברכב. ב"כ המאשימה הפנה לפסיקה וטען מכוחה כי אף אם תתקבל הטענה שעסקת הסמים לא בוצעה מתוך הרכב, הרי שהרכב שימש לפעולות הכנה לביצוע העבירה (נסיעה ברכב לביצוע עבירה) ודי בכך כדי להצדיק חילוטו. לפיכך טען, כי לא עומדת לאחות הנאשם ההגנה שבסעיף 36א(ג) לפי שלא הוכחה בעלות חוקית ברכב וטענה כי הרכב אינו בשימושה הבלעדי, וכי על כן יש להכריז על הנאשם "סוחר סמים" ולהורות על חילוט הרכב.

בעניין זה עלה מדברי האחות בהליך שהתקיים בעניין שלפני כי אף שהרכב רשום על שמה הרי בפועל ולמעשה, מצוי בשימוש המשפחה, היא אינה עובדת ומתקיימת מקצבת נכות שמקבלת אמה הנכה. בעדותה טענה כי הנאשם החליף רכב מסוג מאזדה השייך לאשתו ברכב דנן וכי יתרת התמורה עבורו שולמה על ידי אחותם הגדולה. לטענתה היא היחידה בעלת רישיון נהיגה תקף שעה שרישיונו של הנאשם נפסל, והיא זו שנוהגת ברכב ומסיעה בו את הנאשם, את אמם הנכה ובני משפחה נוספים. עוד טענה כי ברשות המשפחה רכב נוסף אך אינו בשימוש כיום היות ולא עבר מבחן רישוי והוא מקולקל ואף נמכר, וכן טענה כי לא ידעה שמתחת למושב הנהג היו שטרות של כסף. באשר למועד האירוע נשוא האישום טענה האחות כי לא ידעה על מטרת הנסיעה וכי הסיעה את הנאשם לראשון לציון על מנת לאסוף כסף מחבריו לקראת אירוע שתיכנן לערוך לרגל הולדת בנו.

ב"כ הנאשם טען כי הרכב בבעלות אחות הנאשם, כי אין בעובדות כל איזכור כי הרכב שימש את הנאשם בעת ביצוע העבירה, כי היה נחוץ לביצוע העבירה, כי לא הוכחה זיקה אינהרנטית בין הרכב לבין ביצוע העבירה, וכי אין בסיס לקביעה כי לא ניתן היה לבצע את העבירה ללא הרכב. ב"כ הנאשם טען עוד כי הנאשם הורשע בעבירת סמים אחת וקיימת מחלוקת בשאלה האם מכירת הסם בוצעה מתוך הרכב, ואף ביקש להתחשב בשימושים המיוחדים הנעשים ברכב להסעת בנו הקטין של הנאשם ואמו.

הסמכות להורות על חילוט רכוש המעורב בעבירה של עסקת סמים קבועה בסעיף 36א לפקודת הסמים כדלהלן:

מיום 3.8.1989

תיקון מס' 3

ס"ח תשמ"ט מס' 1283 מיום 3.8.1989 עמ' 82 (ה"ח 1893)

החלפת סעיף 36

הנוסח הקודם:

~~36. (א) הגיעו סמים מסוכנים או כלים שנועדו לשימוש בהם לידי המשטרה עקב חקירת עבירה לפי פקודה זו, רשאי בית משפט לצוות על חילוט הסמים או הכלים, גם אם זוכה הנאשם שהואשם לגביהם וגם אם לא ננקטו הליכים משפטיים.~~

~~(ב) הורשע אדם בעבירה לפי פקודה זו או תקנות לפיה, רשאי בית המשפט לצוות כי יחולטו לאוצר המדינה טובין אלה:~~

- ~~(1) רכב ששימש בהובלת סמים מסוכנים שלגביהם נעברה העבירה, למעט כלי שיט שתפוסתו הרשומה עולה על מאתיים וחמישים טון;~~
- ~~(2) חבילה שמוסתר בה סם מסוכן שלגביו נעברה העבירה.~~

חילוט
תשמ"ט

"36א. (א) הורשע אדם בעבירה של עסקת סמים, יצווה בית המשפט, זולת אם סבר שלא לעשות כן מנימוקים מיוחדים שיפרט, כי בנוסף לכל עונש יחולט לאוצר המדינה כל רכוש שהוא -

(1) רכוש ששימש או נועד לשמש כאמצעי לביצוע העבירה או ששימש או נועד לשמש כדי לאפשר את ביצוע העבירה;

(2) רכוש שהושג, במישרין או בעקיפין, כשכר העבירה או כתוצאה מביצוע העבירה, או שיועד לכך. לענין פסקאות (1) ו-(2) -

"ביצוע העבירה" - לרבות ביצוע כל עבירה אחרת של עסקת סמים, אף אם לא הורשע בה הנידון, ובלבד שהיא קשורה לעבירה שבה הוא הורשע.

(ב) בית המשפט שהרשיע אדם בעבירה של עסקת סמים והוכח לו כי הנידון הפיק רווח מעבירה של עסקת סמים או שהיה אמור להפיק רווח מעבירה כאמור, יקבע בהכרעת הדין, על פי בקשת תובע, שהנידון הוא סוחר סמים ומשעשה כן - יצווה בגזר הדין, כי בנוסף לכל עונש יחולט לאוצר המדינה כל רכוש של הנידון שהושג בעבירה של עסקת סמים, אלא אם כן סבר שלא לעשות כן מנימוקים מיוחדים שיפרט.

(ג) לא יצווה בית משפט על חילוט כאמור בסעיף זה אלא לאחר שנתן לנידון וכן אם הם

ידועים לבעל הרכוש, למי שהרכוש נמצא בחזקתו או בשליטתו ולמי שטוען לזכות ברכוש (להלן - הטוען לזכות ברכוש), הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

(ד) טען אדם שאינו הנידון לזכות ברכוש כאמור בסעיף קטן (ג), וראה בית המשפט, מטעמים שיירשמו, כי בירור הטענות עלול להקשות על המשך הדיון בהליך הפלילי, רשאי הוא לקבוע שהדיון בחילוט יהיה בהליך אזרחי; קבע בית המשפט כן, יחולו בהליך האזרחי הוראות סעיף 31(6).

(ה) בקשת תובע לחלט רכוש לפי סעיף זה ופירוט הרכוש שאת חילוטו מבקשים, יצינו בכתב האישום; נתגלה רכוש נוסף שאת חילוטו מבקשים, רשאי תובע לתקן את כתב האישום בכל שלב של ההליכים עד לגזר הדין.

(ו) הודעה על בקשת תובע לחלט רכוש תימסר לטוען לזכות ברכוש, אם הוא ידוע".

הסדר חקיקתי זה נועד להבטיח כי חוטא בעבירת סמים לא יצא נשכר וכן נועד לשמר את אינטרס הציבור באכיפה יעילה במלחמה נגד תופעת הסמים. תכלית ההסדר היא, אם כן, תכלית הרתעתית אולם אין החילוט מוגבל לרכושו של הנידון בעבירת סמים וניתן אף לחלט רכושו של אדם אחר ככל שבית המשפט משתכנע כי הרכוש "נגוע בעבירה" (ראו ע"א 6702/04 **מאזן נ' מדינת ישראל**, פורסם בבב, ניתן ביום 10/11/05).

ההסדר האמור מבחין בין רכוש ששימש או נועד לשמש לביצוע עבירה של עסקת סמים (סעיף 36א(א) לפקודה) לבין רכוש שהושג בעבירה של עסקת סמים (סעיף 36א(ב) באופן בו רק במקרה השני על בית המשפט להכריז על מי שהורשע בעבירה של עסקת סמים כעל "סוחר סמים" קודם למתן צו החילוט.

ההסדר איננו הסדר מוחלט וכולל הוראות העשויות לשלול את החילוט בהתקיים נסיבות מיוחדות גם כאשר הרכוש המועמד לחילוט שייך למבצע העבירה.

סעיף 36א(א) וסעיף 36א(ב) לפקודה קובעים כי בית המשפט לא יורה על חילוט רכוש, ששימש לביצוע העבירה או שהושג בה, אם ראה שאין לעשות כן "מנימוקים מיוחדים שיפרט". בכלל זה עומדים שיקולי תכלית, מידתיות וצדק.

סעיף 36א(ג) לפקודה קובע כי מקום בו טוען אדם אחר לזכות ברכוש יש ליתן לו זכות שימוע. אם הוכיח בעלות בזכות ברכוש אפשר, בנסיבות מסוימות, להכיר בכך כנימוק מיוחד להימנע מהחילוט.

סעיף 36ג לפקודה קובע סייגים נוספים, ביניהם, סייג לפיו הטוען לבעלות בזכות ייחנה מהגנה מפני חילוט הרכוש אם יוכיח כי השימוש ברכוש לביצוע העבירה נעשה שלא בידעתו ושלא בהסכמתו (ראו ע"פ 7376/02 **כהן נ' מדינת ישראל**, פ"ד נז(4) 558, להלן- "פסק הדין בעניין כהן").

מן הכלל אל הפרט

השאלות הטעונות הכרעה הן אלה:

האחת, האם מתקיימים תנאי סעיף 36א(א) לפקודה; האם מתקיימת זיקה בין הרכב לבין ביצוע העבירה באופן ששימש כאמצעי לביצוע עסקת הסמים?

השנייה, האם עמדה אחות הנאשם בנטל להוכיח כי היא בעליו של הרכב והמשתמש הבלעדי בו?

ככל שיימצא כי הרכב בר חילוט יש לבחון אף טעמים נוספים או אחרים המצדיקים להימנע מלעשות צו לחילוט.

הנאשם הורשע בעבירה של סחר בסמים מסוכנים. שאלת הזיקה בין הרכב לבין ביצוע עסקת הסמים נשוא העבירה בה הורשע הנאשם אינה עומדת במחלוקת ממשית בין הצדדים, אף אם בכתב האישום לא אוזכר הרכב בהקשר להגעתו של הנאשם למקום בו בוצעה עסקת הסמים ולא צוין כי העסקה בוצעה מתוכו.

המאשימה עתרה כבר בכתב האישום לחילוט הרכב, וממילא אין חולק כי הרכב נהוג על ידי אחות הנאשם הוא שהוביל את הנאשם ואת הסם למקום ביצוע עסקת הסמים. סבורני כי די בנסיבות אלה ללמד על זיקה אינהרנטית בין הרכב לבין ביצוע העבירה, באופן שניתן לקבוע כי הרכב שימש אמצעי לביצוע עסקת הסמים, ובהעדר ראיות לסתור ניתן אף לקבוע כי הרכב שימש כדי לאפשר את ביצועה.

עדיין וקודם למתן צו חילוט יש לבחון טענת אחות הנאשם לבעלות ממשית ברכב. לאחר שעיינתי בעדותה של אחות הנאשם, בדברי הנאשם בהודעת חשוד שמסר ביום 16/1/14, ובטיעוני הצדדים לא ראיתי לקבל גרסתה כי היא בעליו האמיתי של הרכב או המחזיקה והמשתמשת הבלעדית בו. ההיפך מכך הוא הנכון, מצאתי כי עדותה ויתר נסיבות העניין מצביעות במידת ההסתברות הנדרשת להוכחה כי בעלותה הינה בעלות פורמלית גרידא, וכי בפועל בעליו של הרכב הוא הנאשם. כמו כן, מתוך דברי האחות עצמה, עולה כי כל שעשתה ברכב הרשום פורמלית על שמה, הוא "מעשה קוף בעלמא" דהיינו הסעת הנאשם ברכב לפי שאינו מורשה לנהוג. ברור שאילו היה מורשה לנהוג היה הוא עצמו נוהג ברכב ולא האחות.

אמנם אין מחלוקת כי אחות הנאשם רשומה כבעליו של הרכב - ובתיק החקירה אף מצוי פלט פרטי הרכב שהופק מרשות הרישוי המאמת זאת - אולם כידוע הרישום ברשות הרישוי אינו ראיה לבעלות מהותית (ראו פסק הדין כהן שאוזכר לעיל).

מעדות אחות הנאשם, הנתמכת בהודעת הנאשם מיום 16/1/14, עולה כי הנאשם הוא שרכש את הרכב בעסקת חליפין שביצע עם רכב אחר מסוג מאזדה אשר היה שייך לאשתו, וכי לא היא ששילמה את יתרת התמורה עבור רכישת הרכב. בעדותה לא ידעה ליתן פרטים על עלות הרכב, ולמעשה לא הציגה כל ראיות קונקרטיות על כך כי עסקת הרכש נעשתה עבורה, בידיעתה או במעורבותה, וכי היא זו שמתחזקת את הרכב, משלמת את אגרת הרישוי, את דמי הביטוח בגין השימוש בו. ברור הוא שהאחות לא נהגה ברכב מנהג בעלים. מעדותה אף עלה כי היא שנוהגת בפועל ברכב לפי שאין לבני משפחתה האחרים, לרבות הנאשם, רישיון נהיגה, כי נהיגתה ברכב נעשית עבור בני משפחתה האחרים ולצרכיהם,

וכי במועד ביצוע העבירה הסיעה את הנאשם לפי בקשתו.

לנוכח ראיות אלה, הגעתי לכלל מסקנה כי טענת המאשימה לפיה בעלותה של אחות הנאשם ברכב היא פורמלית בלבד וכי הבעלות האמיתית בו וההחזקה הבלעדית בו היא של הנאשם מסתברת יותר מגרסת אחות הנאשם.

מצאתי עוד לקבוע כי נהיגתה של אחות הנאשם ברכב נעשית בעיקר עבור הנאשם, אשר רכש את הרכב, בשל היותו פסול מלהחזיק ברישיון נהיגה ולצרכיו שלו, וכי שימוש נוסף ברכב לצרכי אחותו ובני משפחה אחרים הינו שולי וממילא לא הוכח במידה מספקת.

על כן אני קובע כי אחות הנאשם לא עמדה בנטל להוכיח בעלות מהותית ברכב ודוחה גרסתה.

כאמור טעמים מיוחדים עשויים לשלול מתן צו חילוט הרכב. ב"כ הנאשם טען כי הרכב משמש להסעת אמו ובנו הזקוק לטיפולים והפנה למסמכים רפואיים שהציג בשלב הטיעונים לעונש. המסמך הרפואי מיום 12/2/14 בעניין בנו של הנאשם אינו מלמד על מצב רפואי מיוחד ועדכני. לגבי האם, טענה אחות הנאשם כי שימושה ברכב נעשה אף עבור הסעת אמה הנכה אלא שכפי שקבעתי לעיל לא נתתי אמון בגרסתה המגמתית.

על כן ומשלא הובאו ראיות אובייקטיביות עדכניות ומספיקות להוכחת מצב רפואי מיוחד של בן הנאשם ומצבה של האם וקשיי נידותה לכאורה, להוכחת שימוש עיקרי ברכב דווקא לצרכי האם ובן הנאשם, ולשלילת הספק כי ברשות המשפחה רכב נוסף, אני דוחה את טענת ב"כ הנאשם כי מתקיימות נסיבות המצדיקות הימנעות ממתן צו חילוט הרכב.

לאור כל האמור לעיל, אני קובע כי התקיימו תנאי סעיף 36א(א) לפקודה.

אעיר כי ב"כ המאשימה ביקש אף להכריז על הנאשם "סוחר סמים", אולם הכרזה זו נדרשת רק לצורך סעיף 36א(ב) ואין עניינו בדיון בהקשרו של סעיף זה.

בהתאם לכך, אני מצווה על חילוטו של הרכב לאוצר המדינה בנוסף לעונשים שהוטלו על הנאשם בגזר הדין.

תיק החקירה פלא 13095/14 יישמר בשלב זה בכספת בית המשפט, ויימסר לב"כ המאשימה בעת שיתייצב במזכירות בית המשפט ויגיש בקשה מתאימה.

ההחלטה תישלח לצדדים.

ניתנה היום, י"ט תמוז תשע"ד, 17 יולי 2014, בהעדר הצדדים.

עמוד 6